

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΤΗΣΙΩΝ 8 ΤΗΛ. 30.461 || ΙΔΡΥΤΗΣ: Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ || ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ || ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1939

ΕΦΗΜΕΡΑ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΡΕ ΖΙΝΤ

ΦΡΑΝΣΙΣ ΝΤΕ ΜΙΟΜΑΝΤΡ

ΠΑΡΑΔΡΟΜΕΣ

Ποτέ ο άνθρωπος δε νοσταλγεί τόσο τους ώκεανούς, όσο μέσα στην χαμηλοτάβανη κάμαρά του.

Τό κοινό και το άσημαντο στην τέχνη είναι κάτι περισσότερο από έναν εξευτελισμό: είναι μια προδοσία.

Τίποτα δε συγκινεί τόσο την ψυχή μας όσο η μουσική. Γι' αυτό ακριβώς και δεν έχει τη δύναμη να φωτίσει τα έρεβη της ανθρώπινης ζωής.

Η αρχαία τέχνη είναι μεγάλη, γιατί είναι γεμάτη εὐδαιμονία και γαλήνη.

Η γυναίκα δεν είναι τίποτ' άλλο, παρά η πολυτέλεια της ζωής; Τόσο το καλύτερο!

Νά δυοπιστείς πάντα στη χαρά, που δεν έχει τραφεί από τον πόνο.

Τό να μάθεις να γράφεις της προκοπής είναι μια τέχνη. Τό να έχεις όμως κάτι να πεις, αυτό ούτε διδάσκεται ούτε αποχτάται.

Σε πολλούς ανθρώπους είναι τόσος ο φόβος τού θανάτου, που τούς κάνει, μόλις πάρουν αντίληψη των έγκοσμίων, να σκάσουν τόν τάφο τους, μέσα στην ψυχή τους.

Τό ωραίο ενδιαφέρεται για τις αναλογίες και τό περίγραμμα. Αντίθετα τό ύψηλό τό χαρακτηρισίζει τό άπροσδιόριστο, τό άκαταμέτρητο κ' ή έκταση.

Η κάθε φίλια κ' ή κάθε δεσμός είναι ένα σκαλοπάτι, που τελικά θα μεταχειριστεί κάποιος από τούς δυο για ν' ανέβει πιο πάνω.

Τά φτερά της μεγαλοφυΐας είναι βέβαια ο νους. Τό φτερωγίωμα όμως τό δίνει ή ψυχή.

Οι λαοί είναι πρόθυμοι να λικνιστούν ή άνόητα τραγούδια, όπως τά βρέφη, και με άφελή παραμύθια, όπως τά παιδιά.

Άλλοίμονο στον άνθρωπο που φοβάται μήν τόν πάρον οί άλλοι για κ ο ρ ο ι ο ο. Πριν μερικά χρόνια ένας χωριάτης στο Καρπενήσι σκότωσε, γιατί τού καθυστερούσαν την προίκα, τή γυναίκα του, τό θείο της και τά δυό του παιδιά. Σάν τόν έπισααν και τόν ρώτησαν για τά αίτια της φρίκης αυτής, άποκρίθηκε: «Τούς σκότωσα, γιατί έγω δεν πίνουμαι κορδίο!»

Οι θρήνοι δεν άνάστησαν ποτέ κανένα. Κι' όμως οί άνθρωποι, άμέτρητες τώρα χιλιετίδες, δεν έπαψαν να κλαίνε πάνω από τά πτώματα.

Η εφύια στα χρόνια μας, καθώς έχει υπερβυτεί με την άδικία και την άτιμία, κατάντησε κάτι πολύ κακοφτυμισμένο.

Δέν υπάρχουν, πολλοί τρόποι για να ζήσεις ωραία. Πρέπει να διαλέξεις ανάμεσα στην καλοποίηση και στον άγωνα.

Χρησιμοποιώντας τούς φίλους σου, μπορείς να εξασφαλίσεις, κάποτε, τό καθημερινό σου. Τίποτα περισσότερο. Την επιτυχία όμως ή τό θρίαμβο, μονάχα οί έχθροι σου είναι ικανοί να σου τά προσφέρουν, καθώς σε υποχρεώνουν να υπερβάλλεις τόν έαυτό σου.

Άνάγκη να έπαυσοτατοίμε κάποτε ενάντια στον ίδιο έαυτό μας.

Τό χαμόγελο, που μονάχα ο άν-

θρώπινο είχαίρισται τόσους φίλους, οί άνθρωποι που έκαναν μια πορεία συγγενική με τή δική μου θα με καταλάβουν. Τό όνομα αυτό δεν είναι ένα όνομα διάσημου συγγραφέα σαν τά άλλα. Είναι ένα μεγάλο μέρος της νιότης μας.

Κι' όταν λέω εδώ «μας», εννοώ ένα πλήθος ανθρώπων του πνεύματος, από όλα τά έθνη της Εϋρώπης, που άρχισαν να σκέπτονται από τά 1925 περίπου. Τό έργο του δεν τό μελετήσαμε, αλλά τό ζήσαμε. Είναι ο πύργος της άνησυχίας μας, ο άνθρωπος που μας βοήθησε να ελευθερώσουμε τήν καρδιά μας και τό μυαλό μας, που μας άνοιξε δρόμους, που μας έθεσε καινούργια προβλήματα, που μας τάρραξε, μας γοήτευσε, ή μας εξόργισε, αλλά ποτέ δεν μας έκανε να τόν βαρεθούμε όπως βαρεθήκαμε τόσους και τόσους. Ζήσαμε μαζί του με τή φαντασία, μας μίλησε και τού άποκριθήκαμε, τού είπαμε ένα σωρό μυστικά με τή γλώσσα της ψυχής. Και να τόν άξαφνα που μας δίνει τό χέρι.

Ελάχιστοι άνθρωποι πληροφορήθησαν έγκαίρως ότι ο μεγαλύτερος Γάλλος συγγραφέας τών ήμερών μας έμεινε στην Ελλάδα τρεις βδομάδες γύρω στις έορτές τού Πάσχα. Αυτό ήταν τό δεύτερο ταξίδι του στον τόπο μας, είχε ξαναέρθει τό Πάσχα 1914, λίγους μήνες πριν τό ξέσπασμα τού Μεγάλου Πολέμου, και ύποσχέθηκε πως θα προσπαθήσει να έρθει και μια τρίτη φορά για να γνωρίσει τήν Ελλάδα τού καλοκαιριού. Μίλησε πολύ άόριστα για κάποιο έργο που γυρνά στο νού του με κέντρο όρισμένες μορφές της Έλληνικής μυθολογίας. Άλλά κυρίως, ύποθέτω, θέλησε να πλανηθεί λίγο καιρό και να όνειροπολήσει μες στην έλληνική άτμόσφαιρα χωρίς να τόν σκοτίζει κανείς. Για τούτο, άπόφυγε σαν τό διάβολο κάθε έποφή με ό,τι μπορούσε να δημιουργήσει τριγύρω του διαδήλωσι. Ο δημοσιογραφικός θόρυβος, οί κοσμικές δεξιώσεις κ' οί ύστερικές έκδηλώσεις ένθουσιασμού έμειναν για άλλους.

Ο ΑΝΤΡΕ ΖΙΝΤ

Τις έντελώς τελευταίες μέρες της διαμονής του στην Αθήνα, τό αυστηρό ίνκόνιτο τού Αντρέ Ζιντ χαλαρώθηκε κάπως και μπόρεσαν να τόν δοϋν μερικοί Έλληνες άνθρωποι τών γραμμάτων. Είχα αυτή τήν τύχη χάρη στον κ. Κ. Δημαρά που με κάλεσε σπίτι του να ένα βράδυ για να τόν γνωρίσω, σ' ένα πολύ μικρό και ιδιωτικό κύκλο. Πρέπει να όμολογήσω πως, όταν έλαβα τό σχετικό τηλεφώνημα, είμουν πεπεισμένος ότι πρόκειται για κάποια λογοτεχνική φάρσα, γιατί δεν είναι κάτι συνηθισμένο να σου πέφτει ξαφνικά στο κεφάλι ή είδηση ότι πρόκειται να συναντήσεις τό ίδιο βράδι έκείνον από τούς συγχρόνους σου συγγραφείς που συνηθισες να θεωρείς ως τόν πιο σημαντικό, τόν πιο πολύ άπρόσιτο στη ζωή. Κι' άκόμα θα όμολογήσω πως, όταν κατάλαβα ότι δεν είτανε φάρσα και είδα άντίκρυ μου τόν Αντρέ Ζιντ αυτοπροσώπως, αί-

σθάνθηκα μια άρκετά σπάνια συγκίνηση. Οί άνθρωποι που έκαναν μια πορεία συγγενική με τή δική μου θα με καταλάβουν. Τό όνομα αυτό δεν είναι ένα όνομα διάσημου συγγραφέα σαν τά άλλα. Είναι ένα μεγάλο μέρος της νιότης μας.

Κι' όταν λέω εδώ «μας», εννοώ ένα πλήθος ανθρώπων του πνεύματος, από όλα τά έθνη της Εϋρώπης, που άρχισαν να σκέπτονται από τά 1925 περίπου. Τό έργο του δεν τό μελετήσαμε, αλλά τό ζήσαμε. Είναι ο πύργος της άνησυχίας μας, ο άνθρωπος που μας βοήθησε να ελευθερώσουμε τήν καρδιά μας και τό μυαλό μας, που μας άνοιξε δρόμους, που μας έθεσε καινούργια προβλήματα, που μας τάρραξε, μας γοήτευσε, ή μας εξόργισε, αλλά ποτέ δεν μας έκανε να τόν βαρεθούμε όπως βαρεθήκαμε τόσους και τόσους. Ζήσαμε μαζί του με τή φαντασία, μας μίλησε και τού άποκριθήκαμε, τού είπαμε ένα σωρό μυστικά με τή γλώσσα της ψυχής. Και να τόν άξαφνα που μας δίνει τό χέρι.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΥΜΑ ΚΑΙ Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ

Ένας από τούς πιο μεγάλους ψυχαναλυτές της Εϋρώπης, ο Ρεμόν ντε Σωσέρ, έπαναλαβαίνοντας τήν περίφημη λέξη τού Ρενάν, δημοσιεύει μια μελέτη για τό «Έλληνικό θαύμα». Πρόκειται για έργο με επιθλητικό πλούτο αντίληψεων. Μά ή ουσιαστική του πρωτοτυπία βρίσκεται μέσα στην άπώλυτα καινούργια έρμηνεία που δίνει στο ιστορικό τούτο φαινόμενο. Πραγματικά, πολλές ίσασμε σήμερα έχουνε γίνει προσπάθειες για να βρεθόνε δικαιολογίες για τό «Έλληνικό θαύμα». Μά ο κ. Ντε Σωσέρ, παραμερίζοντας σαν δευτερεύουσας σημασίας τις γεωγραφικές, έθνογραφικές και ιστορικές εξηγήσεις, μάντεψε πως εδώ έπρόκειτο άπλώς για τήν μεταβολή της ψυχολογικής στάσεως μιας ανθρώπινης ομάδας μπροστά στην πραγματικότητα. Έκείνο, λέει, που άποτελεί για μας τό μεγαλείο τού Έλληνικού πολιτισμού και τό άκαταμάχητο θέλημά του, μ' όλα τά κενά και τούς αιώνες που μας χωρίζουν απ' αυτόν, είναι τό ότι είναι ή πρώτη μέρα στην ιστορία λαμπρή κατάκτηση της άτομικής άυτονομίας.

ΦΡΑΝΣΙΣ ΝΤΕ ΜΙΟΜΑΝΤΡ

ΔΥΟ ΑΙΩΝΕΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ

του κ. Γιάννη Θωρόπουλου

Βαρύς Ισως εινε ο υπερβολικος χαρακτηρισμος που δινω για την πολωνικη λογοτεχνια του 17ου και 18ου αιωνα...

παντου στο λαο της προπαγανδης τους τα πλεοναμια και εναντιωσαν τον λαο της λατινικης γλωσσης...

Οσους εχθη χιλιάδων Σουιδων. Σήμερα στην Πολωνία η ηρωική επική του έθνους έχει μια όλημ ανάληψη...

Και τον παρενοχλούν αξιολογικά με τον Μπαρζάφ, τον Βολταίρο, τον Λαρραντίνο...

Πρόκειται για τη λέξη e f u πνεύμα της εινε γενικά φετίκο, Ια. Οι αναγνώστες μου δεχουν...

Αν επιμείνει στο γεγονός πως μπορεί κανένας να μην προσηύχεται...

Αν επιμείνει στο γεγονός πως μπορεί κανένας να μην προσηύχεται...

Αν επιμείνει στο γεγονός πως μπορεί κανένας να μην προσηύχεται...

Αν επιμείνει στο γεγονός πως μπορεί κανένας να μην προσηύχεται...

Αν επιμείνει στο γεγονός πως μπορεί κανένας να μην προσηύχεται...

Β. ΣΕΜΕΡΤΖΙΑΝ Η «Εργοστάσιο... (Από τη Β' Πολωνική. Καλλιτεχνική «Εκδοσις»)

Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΜΙΑΣ ΛΕΞΗΣ

του Ζυλιέν Μπεντά

Ποιητικά

ΕΙΜΑΙ

Είμαι χάμω και σέρνουμαι, σκουλήκι στη λάσπη, που τρέμει κι δλο κρύβεται...

ΜΙΑ ΚΟΡΒΕΤΤΑ

Μια κορβεττα στοιχειωμένη, θα με φέρεi κάποιο βράδυ σ' άψιλόξενον πελάγον...

Η κορβεττα στον ιστό της, μιά πεπρατική σημαία, θαξει μαύρη, μίαν άσπρα...

Στά πελάγη τω δελφίνια, θ' ακλουθούν σάν κουστωδία, κι άγριο οι πειρατές...

Κι δλο μές στην μαύρη νύχτα θα βουτιέται το καράβι, κι δλο οι πειρατές...

Και μιά νύχτα στοιχειωμένη σάν το πλοίο, γιοματή μάγια μαύρος κεραυνός...

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ-ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ

ΩΡΕΣ ΣΙΩΠΗΣ

Στο γκρίζο βράχο μόνος του έχει μείνει κι απ' άκρη σ' άκρη θάλασσα...

Η δόνη κάποιες ώρες κι η πικρία φωλιάζουν στη μεγάλη του καρδιά...

Αθρία δεν έχει δει η σκληρή του ζήση, κι ούτε δειρα έχει πλάσει...

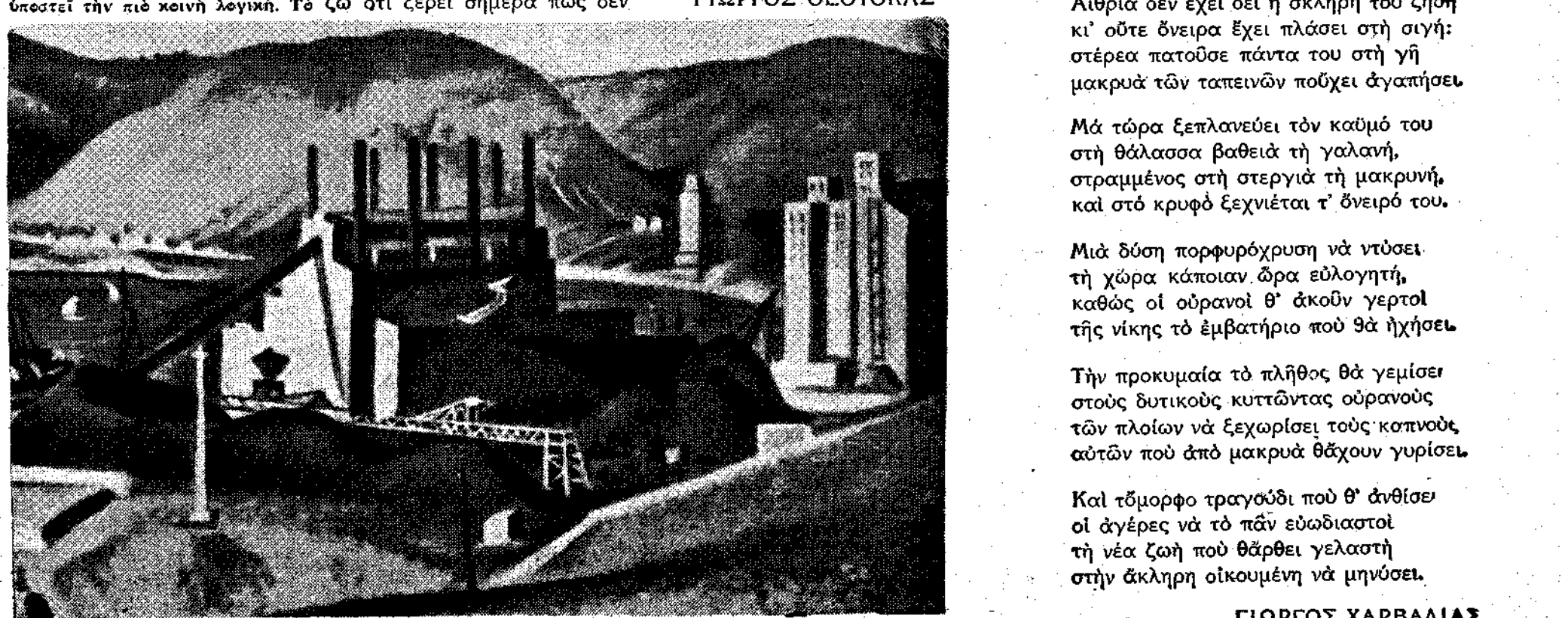
Μά τώρα ξεπλανάει τον καύμο του στη θάλασσα βαθεία...

Μιά δόση πορφυρόχρυση αν ντύσει τη χώρα...

Την ποικιλία τού πλήθος θα γεμίσει στους βουκοίς...

Και τζορφο τραγουδι που θ' ανθίσει οι άγρες...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ

ΤΟ ΞΕΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ ΓΙΟΙ ΤΟΥ ΒΑΓΚ-ΛΟΥΓΚ

ΤΗΣ ΠΕΡΑ ΜΠΑΚ (ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ 1938)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ)
Θα ξεκινήσω όσο το δυνατόν πιο γρήγορα προς τον Βορρά, για να έρθει ένα κατακόρυφο έσου δάτων πιά εντέλως προφυλαγμένους από τον γερο-στρατηγό. Άκουσα τ' άποφύει να πλησιάσει την πρωτεύουσα του Βορρά, από φόβο μή τυχόν έμπαρνε από τόρα στον αγώνα με τον στρατό της πολιτείας, που τον στέλνανε καμιά φορά... έναντιον στέλνανε κρινέτες και άλλα, όπως σκόπευαν να γίνει και ο Βάγκ ο Τίγγος...

Και κάθε φορά που έσκουγε τα θόρυβοι αυτών που έρχόντανε να τον συναντήσουν, ν' ανεβαίνανε τα γυμναστικά πόδια του σε σκαλοπάτια του μοναστηριού που έβγαζε σήμα, φρούδες τή φλόγα της αδάδας, που βραζεσαν στο χέρι του και ριχόντανε έτσι το φως, στο πρόσωπο του, χαράματα που έβλεπε μεταξύ τους και τούτον και τον άλλο γενναίο, που τους γνώριζε από πριν...

Και τότε ο Βάγκ ο Τίγγος έβλεπε από τους πόδες τους άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες...
— Έτσι οι άνθρωποι μου αείτουν...
— Άκου, κάποιος που έβλεπε από τα πόδια του...

Αυτά τα νύχτα λοιπόν θα κοιμόντανε η νύχτα εκείνη ο Βάγκ ο Τίγγος, από πηξε μαζί του και τον Φάρν, τον γιο του Βάγκ, το κρυφτό του γιού.
— Άκού, κάποιος που έβλεπε από τα πόδια του...

Και τότε ο Βάγκ ο Τίγγος έβλεπε από τους πόδες τους άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες...
— Άκου, κάποιος που έβλεπε από τα πόδια του...

Και τότε ο Βάγκ ο Τίγγος έβλεπε από τους πόδες τους άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες...
— Άκου, κάποιος που έβλεπε από τα πόδια του...

Κάθε σκέψη το σπάσιμο στήθους πιά με τη φρίντα για το ψήλο Κίστρο της Καλαμάτας, που όρθωνότανε μακριά από τον πάγος μή έβλεπόμενος από κεί τα κείνη, που έβλεπόμενος από κεί τα κείνη, που έβλεπόμενος από κεί τα κείνη...

Και τότε ο Βάγκ ο Τίγγος έβλεπε από τους πόδες τους άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες, σαν άσπες άσπες...
— Άκου, κάποιος που έβλεπε από τα πόδια του...

Υπς. Η τεχνική του είχε σκοπό ν' αντικαταστήσει το λόγο.
— Την παντομίμα αυτή την είχαν ανακινήσει οι καλύτεροι ακηνοθέτες του άθρου.
— Η άχηρη ταΐνια είναι η τέχνη της άποτύπωσης και διάδοσης του θεάτρου, η ετυμολογία του.

Και γρήγορα δημοσιονήθηκε η άνάγκη ν' άποκαθύνει οι παραγωγοί σε γνάστους του διαιλόγου που τέτοιον ήσαν οι άνθρωποι του θεάτρου.
— Οί καλύτεροι του κινηματογράφου ήσαν οι διαιλόγοι, ήταν μοιραίοι.
— Οί καλύτεροι του κινηματογράφου ήσαν οι διαιλόγοι, ήταν μοιραίοι.

άλφει από τους περισηότερους του αμφοτερότερου. Κί ο διάλογος; Ο διάλογος μένει άνεπαρός.
— Ο Πανιά άδραματικός ο άναγχορ ή άδραματικός ο άναγχορ ή άδραματικός ο άναγχορ...
— Ο Πανιά άδραματικός ο άναγχορ ή άδραματικός ο άναγχορ...

Μέσω σκέψης και ρόδινες κινήσεις που πέρασε άπομνηστικά ή λάμψη της φωτεινής παρουσίας της άχρημης των ματιών του...

Πέρασε κι έφυγε...
— Όλα τ' άγαπο.
— Όλα, όσα έδεχτηκαν το βλέμμα του.
— Έξυφθηκε μες τις γωνίες καί στον άέρα κλεισμένη άκόμα ή μουσική της...

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
Διαβαίνουμε κί η γή μάς καταριέται και το τρεκλό μας βήμα θβε παρητά πάνω της, χρόνια τώρα κί δλη ως σείεται, μια ζάλη πάντα στο μυαλό κερνά...

ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ
"Ετσι, όπως κάποτε ήρθαμε, με το σπαθί γυμνό θριαμβευτικά θά φύγομε και πάλι κί ευχαριστώντας σας, βουερά, τη γή, τον σφραγί θ' αφήσουμε τη δύναμη στη μνήμη σας να θάλλει...

Α. Ν. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
Α. ΘΝΗΛΙΚΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΤΟΝ κ. Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Αγαπητέ φίλε,
Πρώτο διαπιστώθη έντονότερα πώς οποιος τράφη μιά παιδαγωγικά καταβαλλόμενη περισσότερο ή έχει καθαρότερη συνείδηση της κούρασης του δέντρο από κείνον που ανάλογη διανοητικά όλα του τα συστατικά. Αν όλοι μετρούσαν τον κορμό, κλπ. παραμέλησαν κ α ι να φάνε τον καρπό για να περιγράφουν κατόπιν με επιστημονικούς όρους τη γάμη και το αρωματικό του, έκαναν βέβαια λάθος. Αλλά μόνη η αισθησιακή απόλαση — ό τ α ν μ ας δίνεται — όποτε έπικρατεί η απόκαταστήση της ηρεμίας που καθώς έξερετε καλύτερα από μένα πικρύνει άφάνιστα τη συγκυμμένη, όσο και δυνατό, έσωτερική μας ένταση. Αν κ' έφύσε άλλος τε το κέναντε αυτό κέναντε Ικανοποιημένος από τις φαντασίες, τα όρματα, τις μουσικές, εξέστρεσε και τα έντυθεικά συναισθήματα που πέσαν από την κεφαλή σας, δέ θα είχε να πείσει ή Όδούσια. Γιατί το μόνο μέσο που διαθέτει ένας ποιητής για ν' ανακινώσει εκείνο που από τη φύση του δεν είναι άκινητό, είναι να το μεταφέρει σε όπλο λόγου, με την πάντοτε άδύνατη ελπίδα να μισοδόνει όσα λέει να εξαγαγούδη στην ψυχή του άνοητού ή να εξανομαρτυρασθή από κάποιον ανάλογο προς ό,τι τον έκίνησε αυτόν.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΦΙΣΤΗΤΟ ΠΩΣ Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΥΕΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΛΑΟΠΙΩΤΗ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟΝ ΝΕΟ ΠΟΙΗΤΗ. Ίσως αυτό να φεθείται σε μια συγγενική διάθεση, στη γνώριμη και σπαρταχική εκείνη μεγαλοχάλια μπρος στο αδέξιαστο μουστροίο του κόσμου, που κάνει τον ποιητή να κρόβει περιήραση τις πληγές του από τους συνανθρώπους και ν' αναζητεί τη λύτρωση του από τον ίδιο τον έαυτό του, από την απομόνωση και το τραγούδι. Όπως κι' αν είναι, ό κ. Γεραλής δεν κάνει κανένα ιδιαίτερο προσπάθεια ν' αναζητήσει έναν πιο προσωπικό τόνο στην ποίησή του, μ' αφήνει σ' αυτή τη διάθεση, που του δίνει την εκδάρια να συνθέσει ώροια τραγουδία, δίχως όμως να πάγει και ν' άποστείλε κίνδυνο για το ταλέντο του, αν συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό. Για την όραση, οι συγγραφέες του είναι, καθώς φαίνεται, ειλικρινείς και πηγαίες:

Με μεγάλη τιμή
ΕΛΛΗ ΛΑΜΠΡΙΔΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ Π.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΑ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΒΙΒΛΙΟΓΡ. Τ.Μ. ΕΒΔΟΜΑΘΕΣ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ο ΛΟΥΚΑΡΙΟΣ (1572 - 1638) δον σελ. 214 Δρχ: 150
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ - ΘΙΛΙΠΠΙΚΟ Α' - Β' - κείμενον Δρχ: 50
μετάφρασης δον σελ. 142
ΑΓΓ. Θ. ΑΙΓΕΟΠΟΥΛΟΥ: Γενική θεωρία της φορολογίας Δρχ: 200
δον σελ. 318
ΧΡ. Α. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΗΣ: Η Τεχνική και οικονομική της αλιγοτροφίας εν Έλλάδι δον σελ. 51 > 30
Κ. ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ: Οία μνήματα δον σελ. 32 > 25
ΠΑΝΤ. Γ. ΜΠΙΣΤΗΣ: Ταξίδη στην Έλλάδα δον σελ. 223 > 70
Β.Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ: Σ. Ο. Σ. (ποίηματα) δον σελ. 39 > 25
Τιμητικός τόμος ύπερ του 'Αντωνίου ΖΗΝΗΜΩΝΟΣ - Προόδου του Άρειου Πάγου - 'Επιμελεία τ. κ. κ. Α. Γ. Γιδόπουλου - Γ. Ο. Ράμμου - Χ. Ν. Φραγκιάκου δον σελ. 485 > 250
ΜΙΧ. ΒΕΡΙΟΥΣ: Η Ορακτική που κρυμμένη τη Βασιλιά του ψεύδους (ποίηματα) δον σελ. 50 > 50
Σ.ΩΚΡ. ΡΩΝΑ: Τ' Άλλά (διηγήματα) δον σελ. 62 > 100
ΕΜΜ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ: Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος ο Λούκαριος δον σελ. 27 > 30
ΦΗΝΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ: Στιγμές (ποίηματα) δον σελ. 30 > 25
Κ. Ζ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Γέλιο και άσκριος (μελέτη) δον σελ. 58 > 20

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Καθημερινή παραλαβή παντός νεοεκδομένου ΓΑΛΛΙΚΟΥ - ΑΓΓΛΙΚΟΥ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ βιβλίου.
Ταχίστη έκτέλεσις πάσης παραγγελίας.

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Στερεότυποι έκδόσεις Έλλήνων και Λατίνων συγγραφέων εις τιμές Δρχ: 5 - 10 - 15 - 20

Σειρά έκδόσεων εις τιμές εικοαρίων

Διά τούς Βιβλιοφίλους

ΠΟΛΙΤΗΣ: Λαογραφικά Σύμμεικτα τόμ. 1)3
Π ε ρ ο δ ι κ α: «ΚΕΛΙΑ»
«ΕΣΤΙΑ»
ΒΙΒΛΙΟΦΗΚΗ ΜΑΡΑΣΗΣ: πλήρης σειρά δημοτολογικών ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ
Ζ η τ ή σ α τ ε α ν α λ υ τ ι κ ο ν κ α τ ά λ ο γ ο ν.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ

ΝΕΟΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΟΙ
Η ΦΡΙΝΤΑ

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΦΙΣΤΗΤΟ ΠΩΣ Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΥΕΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΛΑΟΠΙΩΤΗ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟΝ ΝΕΟ ΠΟΙΗΤΗ. Ίσως αυτό να φεθείται σε μια συγγενική διάθεση, στη γνώριμη και σπαρταχική εκείνη μεγαλοχάλια μπρος στο αδέξιαστο μουστροίο του κόσμου, που κάνει τον ποιητή να κρόβει περιήραση τις πληγές του από τους συνανθρώπους και ν' αναζητεί τη λύτρωση του από τον ίδιο τον έαυτό του, από την απομόνωση και το τραγούδι. Όπως κι' αν είναι, ό κ. Γεραλής δεν κάνει κανένα ιδιαίτερο προσπάθεια ν' αναζητήσει έναν πιο προσωπικό τόνο στην ποίησή του, μ' αφήνει σ' αυτή τη διάθεση, που του δίνει την εκδάρια να συνθέσει ώροια τραγουδία, δίχως όμως να πάγει και ν' άποστείλε κίνδυνο για το ταλέντο του, αν συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό. Για την όραση, οι συγγραφέες του είναι, καθώς φαίνεται, ειλικρινείς και πηγαίες:

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ

ΝΕΟΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΟΙ
Η ΦΡΙΝΤΑ

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΦΙΣΤΗΤΟ ΠΩΣ Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΥΕΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΛΑΟΠΙΩΤΗ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟΝ ΝΕΟ ΠΟΙΗΤΗ. Ίσως αυτό να φεθείται σε μια συγγενική διάθεση, στη γνώριμη και σπαρταχική εκείνη μεγαλοχάλια μπρος στο αδέξιαστο μουστροίο του κόσμου, που κάνει τον ποιητή να κρόβει περιήραση τις πληγές του από τους συνανθρώπους και ν' αναζητεί τη λύτρωση του από τον ίδιο τον έαυτό του, από την απομόνωση και το τραγούδι. Όπως κι' αν είναι, ό κ. Γεραλής δεν κάνει κανένα ιδιαίτερο προσπάθεια ν' αναζητήσει έναν πιο προσωπικό τόνο στην ποίησή του, μ' αφήνει σ' αυτή τη διάθεση, που του δίνει την εκδάρια να συνθέσει ώροια τραγουδία, δίχως όμως να πάγει και ν' άποστείλε κίνδυνο για το ταλέντο του, αν συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό. Για την όραση, οι συγγραφέες του είναι, καθώς φαίνεται, ειλικρινείς και πηγαίες:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ

Σ. ΡΑΝΤΑΚΡΙΣΝΑΝ

ΠΩΣ ΒΛΕΠΕΙ ΕΝΑΣ ΙΝΔΟΣ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΜΑΣ

(Τις μέρες αυτές κυκλοφόρησε στην Αγγλία με τον τίτλο «Οι Ανατολικές Θρησκείες κ' η Δυτική Σκέψη», ένα βιβλίο γραμμένο από τον σοφό Ινδό καθηγητή Σ. Ραντακρισνάν. Δημιουργούμε παρακάτω αποσπάσματα από κριτικό άρθρο του «Τάιμς Λιτερέρι Σάπλεμεν» για το βιβλίο αυτό, που ελπίζεται σε μια κατάλληλη στιγμή να μας θυμίσει πώς, έξω από την Ερώπη, υπάρχουν κ' άλλοι λαοί, που μας παρακολουθούν και μας κρίνουν):

Το βιβλίο του καθηγητή Ραντακρισνάν πρέπει να γίνει ένας σταθμός για τον Δυτικό πολιτισμό. Πρέπει να γίνει ένα μέσο για να πάψει αυτή η ύλιστική διάθεση και ν' αρχίσει ένας πραγματικά πνευματικός πολιτισμός. Και για βοήθεια σ' αυτό το ξεκίνημα, μας φέρνει όλο το βάρος και την αξία της παλιάς Ινδικής σοφίας.

Το βιβλίο περιέχει μια σειρά μελέτες πάνω στην Ελλάδα, την Παλαιστήνη, τις Ινδίες και τον Ινδισμό, τη θρησκεία κ.τ.λ. Αλλά το γενικό πνεύμα του μοιάζει σ' αυτό που θέλει ν' αποδείξει πώς, αν η Δύση υπερτερεί σε Σκέψη (μόρφωση, επιστήμη, φιλοσοφία), η Ανατολή, από την άλλη μεριά, υπερτερεί σε Θρησκεία και Ηθική.

Κι' άλλα ακόμα πολλά περιέχονται στο σοφό αυτό βιβλίο. Και μοιάζουν σ' αυτά σιγαλή κι' ευγενικά διαμαρτυρία για την αδιαφορία που δείχνει η Δύση για κάθε Ανατολική εκδήλωση. Ποιος μπορεί ν' αρνηθεί πώς η διαμαρτυρία είναι δίκαιη; Στά σχολεία μας και τα Πανεπιστήμιά μας προσπαθούν να μας πείσουν πώς κάθε τι τέλει και θαυμαστό προέρχεται από την Ελλάδα και τη Ρώμη. Στις εκκλησίες μας δεν ακούμε για καμιά άλλη θρησκεία εκτός από την Χριστιανική. Μας βαφτίζουν Χριστιανούς όταν ακόμα είμαστε μωρά και δεν ξέρουμε περι τίνος πρόκειται. Και στην κατήχηση ακόμα διδασκόμαστε μονάχα τον Χριστιανισμό και θεωρούμε βάρβαρες όλες τις άλλες θρησκείες. Ακόμα και οι όπαδοι δογμάτων άλλων εκτός από το δικό μας θεωρούνται υποπτοι κι' ίσως κατακριτέοι. "Ετοιμαίνουμε μέσα σ' έναν κόσμο γεμάτων υποθέσεις, επαγγέλματα, εμπόριο, πολιτική, διοίκηση, αγνοώντας τελείως πολιτισμούς σαν τον Περσικό, τον Ινδικό, τον Αραβικό, τον Σινικό και τον Ιαπωνικό. Πέρνουμε ένα ύφος ανωτερότητας αρκετά ενοχλητικό για όσους μας συναντούν στην Ανατολή. Κι' είναι περίεργο πώς οι ευγενικοί Ανατολίτες ανέχονται αυτή μας τη στάση.

Είναι λοιπόν αρκετά ευχάριστο που έχουμε την ευκαιρία ν' ακούσουμε σήμερα έναν σοφό της Ανατολής που χι γνωρίζει τη Δύση να μιλάει για τον πολιτισμό μας και τις σχέσεις μας μαζί τους.

□ □ □

Ο Ραντακρισνάν μας αφίνει να δούμε τον έαυτό μας όπως τον βλέπουν οι άλλοι. Να δούμε την Ερώπη από την άποψη της Ασίας. Μας θυμίζει πρώτα πώς σύγχρονος με τον πολιτισμό του Νείλου και του Εύφρατη είναι ο πολιτισμός των Ινδών. "Υστερα δείχνει την εξέλιξη αυτού του πολιτισμού στις πέντε χιλιάδες χρόνια της ύπαρξής του. Αιώνες πριν από την εμφάνιση των Ελλήνων φιλοσόφων, σοφοί μεγάλοι κι' ιερείς διαβασμένοι είχαν γεννηθεί στις Ινδίες, κι' οι Βραχμάνοι διδάσκανε στην Μπεναρές πολύ πριν αρχίσει ο Πλάτων τη διδασκαλία του στην Αθήνα.

Πνευματικός απόγονος αυτών των σοφών πρέπει να είναι κι' ο Ραντακρισνάν που μας δίνει σήμερα τις εντυπώσεις του. Ξέρει την Ερώπη όσο και την Ανατολή. Για τρία χρόνια διδάξε και σπούδασε στο "Οξφορντ. Και, μακριά από το να κρουαζέει πώς όλα ο κόσμος τα χρωστάει στην Δύση, ευγενικά παρατηρεί πώς κι' η ίδια η Δύση χρωστάει αρκετά στην Ανατολή, και πώς στην ατμόσφαιρα της Αθήνας και της Παλαιστήνης υπήρχαν αρκετά μέσα επίδρασης Ινδικής.

□ □ □

Ο Ινδισμός έχει τα μειονεκτήματά του, και πρώτοι οι Ινδοί ντρέπονται γι' αυτά. Αλλά πάντοτε διακρίθηκε για την ανεκτικότητα ου. Ανέχτη:

κε τον Βούδα, δεν τον σταύρωσε. ("Ός τα ούδοντα του χρόνια αφίνανε τον Βούδα να διδάσκει τις ετερόδοξες απόψεις του λίγα μίλλια μακριά από τη Μπεναρές, τη μητρόπολη της ορθόδοξης θρησκείας). Κι' ακόμα, είναι σε θέση να εκτιμήσει και να απορροφήσει, δε, τι καλό βρεί στις άλλες θρησκείες, Μερικοί Ινδοί μάλλον πάνε ακόμα πιο πέρα κι' από την εκτίμηση: στη συνεργασία. "Ενας απ' αυτούς, πριν λίγα χρόνια, ήταν κι' ο μαχαργιάς της Βαρόδα. Και σήμερα οι Ινδοί έχουνε μια θετική

ΒΟΥΔΑΣ (300 μ. Χ.)

φιλή με τις άλλες θρησκείες, κι' όχι απλώς μια άρνητική εκτίμηση.

"Όσον αφορά το Χριστιανισμό, οι Ινδοί καταλαβαίνουν βαθειά το πνεύμα της διδασκαλίας του Χριστού. Δίδαξε την ένδεητα, που κι' αυτοί πιστεύουνε. Δίδαξε την καλωσύνη, τη συγγνώμη, την αγάπη του πλησίον, τη χρήση του λόγου κι' όχι της δύναμης, τη στοργή. "Όλες αυτές οι χριστιανικές αρχές είναι και Ινδικές παραδόσεις. Πριν από τρεις μήνες το Ινδικό περιοδικό «Πρακμπούντα Μπαράτα» ρωτούσε γιατί δεν ακολουθούνε στην Ερώπη τη Χριστιανική διδασκαλία και γιατί αφίνανε τις κλαγγές των όπλων να πνέουν τη φωνή του Χριστού. Αύτην την ήπια φωνή οι Ινδοί είναι πρόθυμοι να την ακούσουνε. "Εκείνο που δεν μπορούν να οπφέρουν είναι το απότομο πνεύμα και το υπεροπτικό ύφος που έχει συνταυτιστεί με τον σύγχρονο Χριστιανισμό. Ο Ραντακρισνάν βρίσκει τις ρίζες αυτού του πνεύματος στον "Ιουδαισμό, με τους «έκλεκτους» και στον ζηλωτή Θεό» κι' ακόμα στα πρώτα βήματα του Χριστιανισμού, με την κοσμικρατορία της Ρώμης και τις προσπάθειες για οργάνωση. "Ετσι η θρησκεία μας έχασε τον αρχικό της χαρακτήρα και έγινε κυριαρχική και εκλεκτική.

□ □ □

Τι λοιπόν προτείνει ο Ραντακρισνάν; Πρώτα-πρώτα νομίζει πώς, όσο κι' αν τα πράγματα είναι άσχημα σήμερα, τα θεμέλια, και ίσως τα ήθικά, βρίσκονται ακόμα σε καλή κατάσταση. "Υστερα πι-

Μετάφρ. του κ. Β. Α. Καζαντζή

στεύει σ' αυτήν την αδιόρατη φορά του Σύμπαντος, που συνεπαίρνει στη δίνη της κάθε τι το κακό και το μεταβάλλει σε καλό. Πιστεύει ακόμα σ' έναν κόσμο που η ζωή δεν θα συνίσταται μονάχα σε φαί και ύπνο, αλλά σε Δικαιοσύνη, Ειρήνη και Χαρά. Μ' αυτήν την πίστη θα ξεκινούσε για να διορθώσει τον πολιτισμό μας. Θάπτειανε, λέει, πρώτα, μιά ανθρώπινη παγκόσμια κοινότητα. Η ιδέα της κοινότητας είναι χαραγμένη στις ψυχές των ανθρώπων. Της κοινότητας, και της αδελφωσύνης. Μ' αυτό το πνεύμα θάχτιζε ο σοφός μας. Θά καλλιέργουσε Ιδεώδη, αίσθημα, συνήθειες, που θα μας επέτρεπαν να φτειάζουμε την κοινωνία μας. Κιόλας οι άνθρωποι αρχίσανε να καταλαβαίνουν πώς αποτελούνε ένα σύνολο ενιαίο, που κάθε του τμήμα επηρεάζεται από τις τύχες όλων των άλλων. Κιόλας καταλάβανε πώς μιά άπλη έσωτερική εκδήλωση καθορίζει τις περιπετειές τους και τις έξωτερικές τους εκδηλώσεις. Αυτό ακριβώς το αίσθημα ο Ραντακρισνάν θά το μεγάλωνε. Θά προσπαθούσε να πλουτίσει την παγκόσμια συνείδηση και την πίστη στην παγκόσμια Κοινωνία.

□ □ □

Βρίσκει ακόμα, πώς η ζωή, σήμερα, παρ' όλο μας τον υλικό πλούτο, τους θρησκευτικούς μας κώδικες και τις θρησκευτικές μας δοξασίες, δεν μας έχει δώσει την εδύχια, που είναι ο άπώτερος σκοπός κάθε κοινωνικού συστήματος. Οι άνθρωποι έχουν χάσει τη χαρά της ζωής. Δεν έχουνε μιά πίστη που να τους συνοδεύει, μιά ελπίδα να τους εμπνέει, μιά χαρά που να προσμένουνε και να ζητάνε. Θά έκανε λοιπόν τους ανθρώπους να κατανοήσουνε τί σημασία παίζει στη ζωή μας η χαρά. Στην Ρωμαγιάννα και στην Μαχαβαράτα βλέπει κανείς φανερά αυτή τη σημασία. "Υστερα, θάβαζε τους ανθρώπους σ' έπαφή με την παγκόσμια πηγή της ζωής όσπου αυτή να γίνει μιά φλόγα άγνη από φως και χαρά. Βρίσκεται, λέει, πολύ κοντά μας η εδύχια. Με λίγη προσπάθεια μπορούμε να την άποχτήσουμε...

□ □ □

Αυτές είναι οι θετικές προτάσεις του Ραντακρισνάν. Γενικά, θάθελε να ενοαφέρει στο προσκήνιο την έμωβαία κατανόηση που τόσο έχει παραμεληθεί. Το μυαλό, ο εγωισμός, η λογική, έχουνε πάρει μεγάλη σημασία, σε ζημία της ψυχής. Δεν συμφωνεί μ' αυτό που λένε, πώς πράττουμε σωστά όταν σκεφτόμαστε σωστά. Πρέπει ακόμα και να νοιώθουμε σωστά. Δεν άποκλείει όλότελα τη Σκέψη, θέλει μονάχα να συνδυαστεί αυτή και μ' άλλους τους άλλους παράγοντες.

"Αναγνωρίζει τις οικονομικές, οργανωτικές κι' επιστημονικές δυνάμεις της Δύσης. Αλλά αυτές δεν άρκοουνε. Οι Ινδίες έχουνε να συνεισφέρουνε στην εδύχια της ανθρωπότητας, πλούσιους θησαυρούς πνευματικούς και μιάν αδιάσειστη πίστη στις πνευματικές αξίες. Στη θέση της υπερβολικής σημασίας που δίνουμε στην Δύναμη, την Ταχύτητα και τον Πόλεμο, οι Ινδοί θά μας δώσουνε την περίεργη εκείνη βαθειά σοφία τους, την έσωτερική ήρεμία, την καλωσύνη της ψυχής, τη συγγνώμη για κάθε ύπαρξη, τον μεγάλο ανθρωπισμό, την ειρήνη, τη χαρά.

Οι μεγάλες θρησκείες θάπρεπε να πάμουν ν' άσκολούνται με το να σταταλάνε τις δυνάμεις τους σε άδελφοκτόνους πολέμους και ν' αρχίσουν να θεωρούνε τους άλλους σ' συνεργάτες στην πνευματική κίνηση του κόσμου. Κι' όλοι μαζί, βγάζοντας δε, τι κακό υπάρχει, να συνεισφέρουνε μονάχα το καλό για την άπόκτηση της άπόλυτης εδύχιας.

Δεν ζητάει κανείς από τη Δύση να πάψει να είναι Χριστιανική. Ζητάει, με μιά στενή έπαφή, να γίνει πραγματικά Χριστιανική, να πάψει να κατηγορεί και να ανέχεται τις ανθρώπινες αδυναμίες περισσότερο.

Στους δυνατούς η Ανατολή θ' αντιπαράταξει τους καλούς, που μόνη τους δύναμη είναι η δύναμη της χαράς—η πηγή της ζωής και της εδύχιας.

Μετ.: Β. Α. ΚΑΖΑΝΤΖΗ